

CENTERPARTIET FÖR VÄSTERÅS FRAMÅT!

Kommunalt handlingsprogram Centerpartiet i Västerås 2018-2022

Centerpartiet i Västerås står för ett ledarskap som bygger på öppenhet och alla människors lika rätt och värde. Samtidigt ska vi vara väl rustade för att möta de svårigheter som oro och osäkerhet i omvärlden kan medföra.

Världens ledare har enats om FN:s 17 Globala mål som ska uppnås till 2030 för att världen ska bli bättre.

Vi vill att Västerås ska göra allt som går för att bidra till lösningar – glokalt.

Innehållsförteckning

CENTERPARTIETS VÄRDEGRUND INKLUDERAR ALLA MÄNNISKOR	4
CENTERPARTIET TAR ANSVAR FÖR VÄSTERÅS FRAMTID	4
LÅT INTE VÄSTERÅS KLYVAS.....	5
Psykisk ohälsa	6
MILJÖ OCH FÖRETAGANDE	7
Socialt företagande	8
Gröna näringar bidrar till hållbar tillväxt	8
Infrastruktur i hela Västerås.....	8
Mälaren	9
Hamnen	10
Flygplatsen	10
Kollektivtrafik.....	10
Gå och cykla	11
Upphandling.....	11
En vardag utan gifter	11
UTBILDNING FRÅN FÖRSKOLA TILL VUXENUTBILDNING.....	12
Barnomsorg och förskola som passar alla	12
Grundskola	13
Fritidshem	14
Fritidsklubbar och fritidsgårdar	14
Utbilda för det digitala samhället	14
Förebygga ohälsa och öka jämställdheten	15
Hedersrelaterat våld.....	16
Barn och elever med funktionsnedsättning.....	16
Förskolor och skolor i hela kommunen.....	16
Pedagogiska förskole- och skolgårdar för lek och inläring	17
Sund, säker och närodlad skolmat	17
Trygg och säker skolväg	17
En gymnasieskola med hög kvalitet	17
Fler ingångar till yrkesprogram och lärlingsutbildning	18
Kortare väg till yrkescertifikat	18
Gymnasiesärskolan	18
Utbildning för vuxna.....	19
Yrkesvux	19
Välkommen till Västerås	19
Kompetensförsörjning i förskola och skola	20
TRYGGHET I HELA KOMMUNEN	21
Trygghet när man blir äldre	22
Demenssjukdom.....	23
En tryggare sjukvård för äldre.....	23
Nya boendeformer för äldre	23
Samhället ska vara tryggt och tillgängligt för alla.....	24
Funktionsnedsättning och fokus på arbete	24
Jämställdhet och feminism.....	25
HBTQ	26
Civilsamhällets roll för ett bättre Västerås.....	26

Samhällsbyggnad och kommunikationer	27
Bygg i hela kommunen	27
Stötta lokal samhällsutveckling.....	28
Bygg tätorten Västerås utåt	28
Levande innerstad	29
Ta hissen till Djäkneberget.....	29
Bygga hållbart.....	29
KULTUR, IDROTT OCH FRITID	30
Närodlad kultur	30
Biblioteken.....	31
Samlingslokaler	31
Vi tar idrottens parti.....	31
Satsa på föreningsidrotten	31
Satsa på ridsporten.....	32
Aktivt båt- och friluftsliv	32
CENTERPARTIET FÖR VÄSTERÅS FRAMÅT!	33

Centerpartiets värdegrund inkluderar alla människor

Centerpartiet står upp för de värderingar som utgör grunden för ett fritt och tryggt samhälle. När andra bara ser problem, ser vi potential. När andra tar till främlingsfientlighet, väljer vi medmänsklighet. När andra ser tillväxt som ett miljöhot, ser vi möjlighet till nya gröna jobb.

Det handlar om en liberal demokrati, mänskliga fri- och rättigheter, socialt och ekonomiskt ansvarstagande, som värnar om äganderätt och näringsfrihet. Vi står på den enskilda människans sida med ett tydligt underifrånperspektiv i politiken.

Dessa värden har vi under en lång tid tagit för självklara, både i Sverige och i andra länder. Men nu ser vi värdegrunden hotad av nationalistiska och populistiska krafter. Centerpartiet kommer alltid att vara en rakryggad motkraft mot dessa hot. Sverige ska vara ett öppet och inkluderande land.

Vi är en kraft för ett inkluderande samhälle som ger alla möjlighet att göra sina egna livsval. När politiska motståndare ser människor ovanifrån, vill styra, begränsa, reglera och beskatta deras vardag, då har vi en bergfast tro på människors egen förmåga att forma sin egen framtid och att välståndet byggs underifrån. Vi kallar det närodlad politik.

Krig och förföljelser drabbar miljontals människor. För varje människa är det en ofattbar tragedi att behöva fly från sitt hemland och mista sina nära och kära. En viktig grund är att de som fortsatt kommer till Sverige eller EU och söker asyl ska ha rätt att få sina skyddsskäl prövade, och att man ska ha rätt att återförenas med sin familj.

Vi är övertygade om att det går att föra en migrationspolitik som förenar medmänsklighet med ordning och reda. Vi är övertygade om att det går att skapa ett samhälle där det är tydligt att individens ansvar handlar om både rättigheter och skyldigheter. Så bygger vi ett tryggt och hållbart Västerås.

Centerpartiet tar ansvar för Västerås framtid

I Centerpartiet finns den erfarenhet och kompetens som behövs för att vara med och styra Västerås. Vi vill fortsätta ta ansvar för Västerås framtid. Om du röstar på Centerpartiet i valet den 9 september, kommer vi att söka samarbete med partier som, liksom vi, står upp för alla människors lika rätt och värde.

Centerpartiets långsiktiga mål är en låg kommunalskatt och låga kommunala avgifter. Vi har under den senaste mandatperioden varit garanten för att inte höja kommunalskatten. Genom att fler västeråsare har jobb, blir vi fler som betalar skatt och vi kan behålla en låg kommunal skatt. Skattehöjning ska ses som den absolut sista lösningen. Genom god hushållning med kommunens ekonomi, en digitaliserad, effektiv och modern kommunal organisation, kan vi i stor utsträckning egenfinansiera våra investeringar utan att behöva låna.

Låt inte Västerås klyvas

Centerpartiet tror på varje människas rätt att forma sin framtid och bestämma mer själv. Ett samhälle där omtanke om alla människor är naturligt och där alla ges lika förutsättningar att bo, leva och utvecklas. Vi har inte råd med ett samhälle som klyvs mellan de som har jobb och de som står utan, mellan de som mår bra och de som är drabbade av psykisk ohälsa och mellan de som är en självklar del av samhället och de som hamnat utanför.

Mycket av samhällsklimatet och debatten präglas av en oro och känsla av otrygghet. Många upplever att utvecklingen på flera områden går åt fel håll. Oron för att bli utsatt för våld eller annan kriminalitet får stort utrymme i massmedia. Det är viktigt att lyssna på oron, utan att svartmåla, och att hitta vägar att vända oron och rädslan till hopp och framtidstro.

Tryggheten i att ha ett jobb ska vara till för alla, även för den som saknar fullständig gymnasieutbildning eller saknar lång akademisk utbildning, lever med en funktionsnedsättning eller är svag i svenska språket. Det är människor som också vill bidra, som kan göra nytta, men som istället får stå vid sidan om. För många som är arbetslösa handlar vardagen om att få pengarna att räcka till och att brottas med tankar om att inte vara behövd. Att inte få vara med och kunna bidra.

Samtidigt som många människor hamnar i ett utanförskap, kämpar företag och offentlig sektor med att klara kompetensförsörjningen och ta ledningen i den nya globala, digitaliserade ekonomin. Entreprenörer, små-, medelstora och stora företag, erövrar världen med innovationer. I det läget vill vi att Västerås ska vara med och leda utvecklingen framåt.

Kompetensbristen drabbar alla sektorer, både offentlig och privat. Västeråsare behöver få möjlighet att vidareutbilda sig högre upp i åldern, och få fler chanser till omstart. Jobb och egen försörjning är nyckeln till en lyckad inkludering och för att finansiera en god välfärd. Genom att se allas förmågor och potential och hitta flexibla vägar in i utbildning, arbete och företagande får vi ett hållbart Västerås – både ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Västerås behöver ett ledarskap som utgår från att ta vara på det arbete som människor bedriver i olika sammanhang. Det handlar om ideella föreningar, små och större företag, i familjen och som medmänniska. Vi vill se ett samhälle som på alla nivåer bygger på frihet, trygghet, ansvar, öppenhet och tolerans. Vi vet att människor runt om i Västerås har viljan och förmågan att skapa en god utveckling – om de får chansen.

När man kommer som ny till Västerås ska det vara lätt att hitta rätt. Det ska vara enkelt att hitta utbildningsvägar, arbete, samhällsinformation, fritidsaktiviteter, välja förskola och skola. Vi vill prova nya kreativa sätt att underlätta för nyinflyttade och nyetablerade att inkluderas i Västerås, bland annat genom digitala applikationslösningar.

Psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan ökar och allt fler människor lever med ångest, oro och andra psykiska besvär. Nära hälften av sjukfallen i Sverige handlar om psykiska diagnoser. Psykisk ohälsa drabbar människor i alla åldrar och i alla samhällsklasser. Var femte äldre lider av psykisk ohälsa. Varje dag tar en person över 65 år livet av sig. Forskning visar att människor med funktionsnedsättning löper större risk att drabbas och upp till en tredjedel av alla som flytt till Sverige lider av psykisk ohälsa, men söker inte alltid hjälp.

Vi ser också en oroande ökning av den psykiska ohälsan bland barn och unga. Över hälften av alla 15-åriga flickor uppger att de har psykosomatiska besvär och i åldersgruppen 15-24 år är självmord den vanligaste dödsorsaken. Vi vill att fler ska få den hjälp de behöver.

I Västerås grundskolor används *YAM, Youth Aware of Mental Health*, som är ett evidensbaserat program riktad mot elever i början av högstadiet för att motverka självmord och psykisk ohälsa. Det är bra, men måste kompletteras med mer åtgärder inom elevhälsan, som möjlighet till samtalsstöd. Idag är det alldeles för långa köer till BUP. Vi vill utveckla samverkan med regionen för att säkerställa att rätt barn remitteras till BUP och att barn som behöver stöd utreds skyndsamt.

När människor mår dåligt är det viktigt att de snabbt får hjälp. Trots den ökande psykiska ohälsan är tillgängligheten till stöd för den som drabbats idag alldeles för dålig. Kompetensbrist är en starkt bidragande orsak till varför inte tillräckligt många människor får den hjälp de behöver.

Människor med enklare psykiska besvär behöver inte alltid träffa en specialist, utan kan få hjälp av samtalsstöd. Med förebyggande behandling, till exempel i form av samtal, redan vid lättare ångest, oro och nedstämdhet, minskar risken för att hamna i en utvecklad depressionsdiagnos. Att möta de existentiella livsfrågorna som stör nattsömnen, att skapa trygghet och tillit genom gott bemötande, omsorg och intresse för personen och visa på valmöjligheter. Ett sådant bemötande kan i vissa fall minska behovet av medicinering.

Många som lever med psykisk ohälsa kan, med stöd och medicinering, klara av att arbeta. Detta gäller dock inte alla. Vi anser att det är viktigt att även om man har en psykisk sjukdom ska man kunna ges förutsättningar jobba och bidra utifrån sina förutsättningar.

Vi i Centerpartiet vill ta ett krafttag mot den psykiska ohälsan, minska klyvningen och sätta människan i fokus. Då måste vi samverka med andra för att nå fler och nå längre. Därför vill vi se över möjligheten att skriva avtal med ideella icke vinstdrivande organisationer enligt IOP, idéburet offentligt partnerskap, till exempel med folkbildningen. De har fantastiska möjligheter att erbjuda utbildningar, föredrag och samtalsgrupper i form av studiecirklar och kurser som kan ge stor utväxling av kommunala medel. Genom folkbildningen kan vi också höja kunskapen om psykisk ohälsa bland anhöriga, förtroendevalda och andra intresserade.

Samtalsgrupper för seniorer stärker den psykiska hälsan hos äldre. Där får de chans att fundera på viktiga existentiella frågor och hitta ny inspiration i vardagen tillsammans med andra. Ledarna för samtalsgrupperna är pensionärer med hög kompetens och har viktiga erfarenheter med sig efter ett långt arbetsliv inom vård, hälsa och omsorg.

Miljö och företagande

Företagen är grunden för vår välfärd. I Centerpartiet är vi övertygade om att miljö och tillväxt är varandras förutsättningar. Det ska vara enkelt och lönsamt att göra rätt för klimatet. Alla beslut som fattas i kommunen måste bidra till en hållbar utveckling. Allt annat är att förstöra för våra barn och barnbarn.

Västerås ska vara en välmående kommun där människor har jobb och där arbetsmarknaden präglas av en stark företagarkultur. Företagen är grunden för vår välfärd och den viktigaste drivkraften för Västerås utveckling. Det är i små och växande företag som nya jobb skapas. Vi vill göra det enklare att starta och driva företag och billigare att anställa.

Vår inriktning är att skatter och avgifter ska hållas låga samtidigt som den kommunala ekonomin måste gå ihop. Kommunen ska bidra till att skapa ett gott företagsklimat genom digitaliseringens möjligheter, snabb och säker handläggning, minimera osund konkurrens och ett ledarskap som präglas av ständiga förbättringar i servicen ut mot kommunens näringsliv. Det ska vara lätt att göra rätt och det ska löna sig i form av lägre avgifter. Mer morötter istället för piska.

Människor ska själva kunna påverka sin omställning till en förnybar vardag. Därför vill vi slopa bygglovsavgiften för solpaneler. Centerpartiet vill se mer grön skatteväxling, där skatten minskas på arbete och investeringar men höjs på miljöskadliga utsläpp.

Västerås har många företag i energibranschen. Etableringen av batterifabriken är ett bevis på att Västerås attraherar kompetens och erfarenhet för att skapa nya energismarta lösningar, energisystem och förnybara energikällor. Självklart ska vi dra nytta av detta och stärka vår position som Sveriges energicentrum.

Västerås har spetskompetens inom bland annat innovation, hälsorobotik och automation med flera små, medelstora och större företag som är med och leder utvecklingen i Sverige och i världen. Vi vill fortsätta underlätta för företag och idéer att födas och växa. Det handlar bland annat om att tillgång till mark, lokaler och utbildning för att klara kompetensförsörjningen och stöd, coaching och arenor med andra nystartade företag.

Bristande kraftförsörjning är ett akut hot mot företagsutveckling och nya bostäder i Västerås. Därför måste vi trycka på nationellt för att Svenska Kraftnät säkerställer försörjningen till Västerås. Annars är risken stor att Västerås utveckling av företag och bostäder avstannar.

Digitaliseringen ger möjligheter att hitta effektiva och klimatsmarta lösningar för ett hållbart samhälle. Då måste infrastrukturen finnas. Vi vill ta fram en plan som säkerställer att alla som bor i Västerås har tillgång till bredband, i hela kommunen. Samtidigt ställer digitaliseringen också stora krav på att samhället måste fungera även i en krissituation.

Handelsstaden Västerås är en viktig del av kommunens näringsliv. Vi vill ta fram en strategi för att stärka utvecklingen av service och handel i våra olika kommundelar, olika

stadsdelscentrum och Västerås city. Det handlar om hur vi kan skapa trygghet, företagsamhet och tillgänglighet för alla.

Socialt företagande

Vi vill stimulera fler arbetsintegrerade sociala företag. Det kan ge människor som har svårt att komma in på arbetsmarknaden möjlighet till arbete och egen försörjning och bli en del av samhället. Kommunen ska stötta detta på olika sätt, exempelvis genom att ta med social hänsyn i upphandlingar där hela eller delar av vissa varor och tjänster måste utföras av sociala företag.

Gröna näringar bidrar till hållbar tillväxt

Västerås bördiga jordbruksmark har unika förutsättningar att producera sunda och säkra livsmedel och biodrivmedel som exempelvis biogas. Det naturliga kretsloppet är grunden i den gröna omställningen. Betande djur bidrar till öppna landskap och biologisk mångfald. Växande grödor som förädlas till sunda och säkra livsmedel som vegetabilier, mjölk och kött. Gödseln som djuren producerar och de bruna avfallspåsarna rötas till biogas för drivmedel och återförs som näring till åkrarna för nästa gröda.

Vi vill ta fram en lokal livsmedelsstrategi för Västerås som blir en naturlig del i den regionala livsmedelsstrategin för Västmanland. Den ska innehålla hur kommunen kan bidra till att öka livsmedelsproduktionen lokalt. Det handlar om lokalproducerad mat, med sunda och säkra livsmedel som produceras med låg andel antibiotika och lågt näringsläckage. Det handlar om viltmat, med en naturvård som innebär att naturens resurser används till livsmedelsförsörjning. Det handlar om utveckling av matupplevelser och matturism och det handlar om krismat, hur kommunen planerar för att klara livsmedelsförsörjningen i händelse av naturkatastrof, kris eller krig.

Skogen är inte bara något som finns för fritid och rekreation utan är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Grön omställning skapar gröna jobb. Från skogen får vi hållbart byggmaterial, pappersprodukter och grön energi. Att använda träslag vid byggnation är bra för klimatet. Vi vill ta fram en trähusstrategi för att öka byggnationen av trähus i Västerås.

Skog som växer binder koldioxid vilket är bra för klimatet. Det krävs en balans mellan produktion och miljö där naturresurserna fortsätter att brukas och förvaltas på ett hållbart sätt, med insatser för en god biologisk mångfald. Det är viktigt att markägare kompenseras ekonomiskt för det miljöförbättrande arbete de gör eller när mark på annat sätt tas i anspråk.

Infrastruktur i hela Västerås

Västerås har en fantastisk infrastruktur för alla trafikslag genom hamn, flygplats, järnväg och vägar. Det ger en stabil grund för en fortsatt hållbar utveckling för människor och företag som bor och verkar i kommunen och i regionen.

Kraftigt ökad befolkning ställer större krav på vägnätet. Därför vill vi skapa en ny ringled runt hela Västerås tätort, från Barkarö i sydväst via Gotöleden, den nya Söderleden, den nya Västerleden, den befintliga Norrleden, en ny Österled runt Anundshög för anknytning till Salavägen, och avslutas med att knyta an till Gäddeholmsvägen och den nya vägen till Kärrbolandet.

Då har vi skapat en yttre ring där det är möjligt att få till stånd bra kollektivtrafik som angränsande orter kan anslutas till. Kring den nya ringleden möjliggör gör vi byggnation av bostäder, industri och andra verksamheter. Den mark som behöver tas i anspråk för denna ringled är till största delen kommunal men privata intressen kommer också vara intresserade av denna expansion av Västerås tätort.

För att klara jobb och utveckling i hela kommunen krävs infrastruktur som bredband, vägnät med bärighet, mobiltäckning och fungerande kollektivtrafik även på landsbygden.

Vi vill ta fram en heltäckande landsbygdsstrategi som stärker hela kommunens utveckling. En levande landsbygd är inget självändamål utan bra för hela Västerås utveckling för boende, arbete och rekreation och är en viktig del för att lösa problem som kan uppstå vid eventuella kriser och hot. Vi vill anställa en landsbygdsstrateg som har till uppgift att säkerställa att landsbygdsperspektivet alltid finns med. Målet är att bli Sveriges bästa landsbygdskommun.

Vi måste göra det enkelt och lönsamt att göra rätt för klimatet. För att hela Västerås ska leva är vissa beroende av bil som transportmedel. Vi vill inte bekämpa bilen, vi vill bekämpa utsläppen. Tankställen för biodrivmedel och laddstolpar för elfordon är viktiga pusselbitar för att klara klimatomställningen. Därför krävs det infrastruktur för laddstolpar i hela kommunen, även i den tätortsnära landsbygden.

Vi vill snarast åtgärda trafikstråk där det är mycket trafik och otrygg miljö. Exempel på detta är Norrleden mellan Hagaberg och Suraleden, där trafiken redan idag är hög och kommer öka ytterligare när Sättraområdet börjar byggas. Även vägen från Gäddeholmsavfarten förbi Klinta IP mot Hälla behöver snarast få belysning för att öka tryggheten och minska risken för olyckor.

Användandet av ny teknik kan göra det enkelt för människor att åka miljövänligt, samåka och delta i bilpooler. Men det är också så att många bilresor aldrig behöver göras. Centerpartiets recept för att stoppa onödiga bilresor är en väl utbyggd kollektivtrafik i hela kommunen med så låga taxor som möjligt. Det ska löna sig att resa kollektivt.

Mälaren

Mälaren är en viktig dricksvattentäkt för Västerås och flera andra kommuner. Tillgång till rent dricksvatten har länge varit en självklarhet i Sverige. De senaste åren har dock flera delar av landet drabbats av översvämningar och av vattenbrist sommartid. Vi vill förstärka arbetet med att säkra tillgången till dricksvatten genom kommunala och regionala planer för skydd av dricksvatten, ökad samordning och krisberedskap samt samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Förbrukningen av vatten behöver minska och effektiviseras genom ökad medvetenhet och ny vattensnål teknik.

Mälaren är inte bara en viktig dricksvattentäkt. Mälaren är viktig för yrkesfisket, fritidsfisket och för turismen, men det är också här vi badar, åker skridskor och seglar. Arbetet med att minska utsläppen till Mälaren som leder till övergödning och algblooming måste fortsätta på alla plan. Utbyggnaden av det kommunala avloppsledningsnätet har pågått under många års tid och har gjort att utsläppen från de enskilda avloppen har minskat markant. Vi vill att vårt kommunala avloppsreningsverk moderniseras med den senaste tekniken för att klara en fortsatt befolkningsökning. Mälarenergi ska ta ansvar för grundläggande infrastruktur i hela kommunen vad gäller el, vatten, avlopp och fiber. Alla ska ha rätt att koppla upp sig till närliggande infrastruktur.

Hamnen

Västerås hamn är Nordens största insjöhamn och drivs av Mälarhamnar AB som ägs till 55 procent av Västerås Stad och 45 procent av Köpings kommun. Att flytta godstransporter från väg till sjöfart är bra för klimatet och på järnvägen är det trångt idag. På sjön finns en outnyttjad kapacitet och gott om plats. För att kunna konkurrera med vägtransporter är det viktigt att kunna ta emot större fartyg. Därför måste det byggas en ny Hjulstabro som möjliggör att större fartyg kan komma in i Mälaren.

Vi vill arbeta aktivt med att göra hamnen till Sveriges första fossilfria hamn. Kostnaderna för att gå in med fartyg i Mälaren måste kunna konkurrera med vägtransporter. Mälarhamnar AB har satsat mycket på att tillmötesgå företagen i Västerås med stora investeringar för att exempelvis klara tunga lyft. Det är viktigt att fler företag i Västerås och regionen ser klimatnyttan av att välja sjöfarten och hamnen för godstransporter istället för långa lastbilstransporter.

Flygplatsen

Västerås flygplats är fjärde största flygplatsen i Sverige sett till antalet flygrörelser. Förutom kommersiella flygningar bedrivs bland annat pilotutbildning, ambulansflyg, helikopterflyg, organtransporter, brandflyg och allmänflyg. Det är inte realistiskt att tro att en regional flygplats kan gå med ekonomisk vinst. Däremot finns det en stor samhällsekonomisk vinst av att ha en flygplats. Förutom att rädda liv består samhällsnyttan även av att flygplatsens brandfordon bistår Mälardalens brand- och räddningsförbund vid släckning av större bränder i närområdet.

Om flygplatsen läggs ner kommer flygandet inte att minska, resenärerna kommer istället att åka bil eller buss till andra flygplatser. En nedlagd flygplats kommer även kosta att driva under överskådlig tid, ungefär hälften av vad den kostar idag. Därutöver finns stora kostnader för att kliva ur ingångna avtal i förtid med företag som byggt upp sin verksamhet kring flygplatsen och kommunens hyresintäkter kommer minska.

Centerpartiet i Västerås vill behålla och ha en långsiktig plan för flygplatsens fortsatta utveckling. Vi vill ta vara på möjligheten att aktivt påverka omställningen till ett grönt flygande genom att med olika medel styra verksamheten till mer klimatvänligt flyg.

Kollektivtrafik

Vi var med och införde Smartkoll 2013 som har visat sig vara en mycket lyckad satsning med en rejäl resandeökning och mer nöjda kunder. Men kollektivtrafiken måste fortsätta utvecklas så alla kommuninvånare har möjlighet att utnyttja den.

Kollektivtrafiken ska anpassas efter var i kommunen människor vill bo. Det är viktigt att planera för busstrafik vid byggnation av nya områden. Vi vill införa en yttre ringlinje för busstrafiken. Alla bussar ska drivas med biogas.

Vi vill utreda möjligheten att flytta bussdepån som idag ligger på Ängsgärdet till Hässlö. Redan idag bedrivs pilotutbildning vid flygplatsområdet. Vi vill möjliggöra ett kluster för utbildning av busschaufförer, piloter och trafikinspektörer vid området kring Hässlö.

Vi vill utreda förutsättningar för pendlarstationer i norr och väster tillsammans med den förstudie om spårvägstrafik i Västerås som redan pågår.

Färdtjänst är kollektivtrafik för människor med funktionsnedsättning som inte klarar av att resa med vanlig kollektivtrafik. Vi vill att taxan för färdtjänst ska harmonisera med busstaxan och att ledsagare ska få åka med utan kostnad.

Gå och cykla

Folk vill gå och cykla i allt större utsträckning och det bör prioriteras mer i trafiken. Det är bra för både klimatet och folkhälsan. Den enskilt viktigaste åtgärden för att öka cykelresandet är att bygga säkrare infrastruktur för gångare och cyklister. Framförallt visar erfarenheter att cyklisterna ökar i antal när människor får tillgång till bilfria cykelvägar. Gång- och cykelinfrastrukturen måste vara en naturlig del av planeringen av hela transportsystemet för att underlätta för kombinerade resor med gång, cykel och kollektivtrafik.

Därför behövs säkra cykelvägar ut med våra landsvägar. Bra exempel på sådana som redan byggts är cykelvägarna till Örtagården och Gäddeholm. Nu är det dags att också bygga säkra cykelvägar i andra delar av kommunen. De planerade cykelvägarna till Tidö-Lindö och Tortuna måste färdigställas under mandatperioden.

Upphandling

Kommunen är en stor och viktig aktör genom sina inköp. Vi anser att den makten ska användas ansvarsfullt och pådrivande. Kommunen ska till exempel ställa krav i sin upphandling för att minska miljö- och klimatpåverkan. Upphandlingar ska präglas av tydliga kvalitetskrav med regelbundna kontroller och uppföljningar att kraven efterlevs. Det gäller inom alla områden, men är extra viktigt inom upphandling av vård och omsorgsboenden.

Samma krav ska ställas på maten som kommunen köper in till skolor och äldreboenden, som ställs på svensk livsmedelsproduktion. Upphandlingar ska ske så att även lokala, mindre leverantörer kan vara med och lägga anbud. Därför vill vi skapa en samordnad varudistributionscentral med målet att öka inköpen av närproducerade produkter. En samordnad varudistributionscentral leder också till minskade transporter.

Vi vill att kommunen stöttar sociala företag, exempelvis genom att ta med social hänsyn i upphandlingar och reserverade kontrakt av vissa varor och tjänster.

Vi vill att kommunen handlar upp delar av kommunens skötselytor för gräsklippning med häst. Det ökar den sociala tryggheten.

En vardag utan gifter

Giftiga och hormonstörande kemikalier måste bort. Skadliga ämnen finns i nästan allt vi kommer i kontakt med, i kläderna vi har på oss, i elektroniken som vi ständigt är nära, i möblerna vi vilar i, i maten vi äter, i vattnet vi dricker, i golvmattor som vi går på eller i leksaker som våra barn leker med.

Vi vill öka takten med att avgifta vardagen bland annat genom att utbilda personal att inventera och plocka bort giftiga föremål och att ställa krav på giftfria produkter i all offentlig upphandling. Vi vill bygga ett reningssteg i avloppsreningsverket för att förhindra att läkemedelsrester sprids till Mälaren, vår dricksvattentäkt.

Utbildning från förskola till vuxenutbildning

Utbildning är grunden i ett demokratiskt samhälle. Det är det starkaste verktyg varje person har för att utöka sina möjligheter, oavsett social och ekonomisk bakgrund. Från förskola till forskning är utbildningen grunden för jobb, företag och vårt lands konkurrenskraft.

Alla barn och elever har rätt till en trygg förskola och skola. Att mötas med positiva förväntningar för att kunna utvecklas så långt som möjligt, utifrån sina förutsättningar. Föräldrar och vårdnadshavare har också en viktig roll och ett ansvar för att barnen ska ges bästa förutsättningarna för att växa upp till trygga individer.

Oavsett bakgrund, hemförhållanden, om man har lätt att lära eller behöver anpassningar och stöd, ska alla mötas med respekt, vilket är en del av skolans kompensatoriska uppdrag. All form av mobbing och kränkande behandling ska åtgärdas omgående. Elevhälsan, med bland annat med kuratorer, skolsköterskor, specialpedagoger och skolpsykologer har ett viktigt förebyggande och hälsofrämjande uppdrag.

Västerås har en lång erfarenhet av att förskolor, skolor och vuxenutbildning drivs i både kommunal och fristående regi. För oss i Centerpartiet är det viktigt att det finns valfrihet. Vi ser att en mångfald av inriktningar och utförare är positivt för Västerås invånare.

Barnomsorg och förskola som passar alla

Barn och familjer är olika och därför behövs flera alternativa förskole- och barnomsorgslösningar. Det kan vara pedagogisk omsorg i form av kommunala eller privata dagbarnvårdare. Det kan vara kommunala, privata eller kooperativt drivna förskolor med olika inriktningar. Det viktigaste är att den pedagogiska nivån är hög och att personalen har tid att möta alla barn utifrån deras behov.

Redan i förskoleåldern ökar möjligheterna att ge alla barn likvärdiga chanser till en bra skolgång. Förskolan ska präglas av ett tydligt genustänk där pojkar och flickor behandlas lika. Språkutvecklande arbetssätt som användande av stödtecken och bilder gynnar alla barns utveckling. Barn som har annat modersmål än svenska eller som kommunicerar med tecken eller alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) måste få stöd i sin språkutveckling.

Förskolan är extra viktig för barn som kommer från socioekonomiskt utsatta eller nyanlända familjer. Samtidigt är det dessa barn som förskolan ofta inte når ut till. Barn till arbetslösa föräldrar har exempelvis idag rätt till färre timmar på förskolan än barn vars föräldrar arbetar heltid. Centerpartiet anser att den långsiktiga målsättningen bör vara en utbyggd förskola och att fler barn ska få möjlighet att få delta i förskoleverksamheten.

För att höja kvaliteten och göra förskolan tillgänglig för fler barn är det viktigt att se över resursfördelningen. Systemet med maxtaxa i förskolan behöver reformeras för att ge större frihet åt kommunerna att bestämma över avgiftsnivåerna. En viss höjning av

maxtaxan skapar utrymme för satsningar på såväl utbyggnad av förskolan som mer pedagogik och minskade barngrupper.

Föräldrar måste känna sig trygga med att få en förskoleplats efter föräldraledigheten. Västerås är en kommun som växer och då är det viktigt att förskolor och skolor planeras i ett tidigt skede i bostadsområden och kommundelar. Vi vill fortsätta att utveckla kösystemet till förskolan så att vårdnadshavare inom två månader får besked om att deras barn har en plats i förskolan och vilken förskola de ska börja på.

Förskollärare är viktiga för att driva det pedagogiska arbetet i arbetslaget. Vi vill fortsätta satsa på pedagoger, det vill säga pedagoger som leder och utvecklar andra pedagoger. De bidrar till att lyfta den pedagogiska nivån ytterligare i kommunens egna förskolor och är en viktig del i att vara attraktiv som arbetsgivare. Digitalisering och programmering är en naturlig del av förskolans verksamhet. Vi vill införa en kulturgaranti i förskolan som innebär att alla fyra- och femåringar får minst två kulturaktiviteter per år.

Grundskola

Att lära sig läsa, skriva och räkna är en av grundstenarna i vårt demokratiska samhälle. Därför måste varje elev få hjälp och stöd för att få de bästa förutsättningarna att utvecklas. För oss är det viktigt att varje elev blir mött där den står och blir utmanad. Den som inte har lika lätt att lära får rätt hjälp och stöd att utveckla sina kunskaper, men att även den som har lätt för sig får utmaningar och stöd att fortsätta utvecklas. Vårt mål är att varje elev lämnar skolan med godkända betyg.

Vi är positiva till att förskoleklassen nu är obligatorisk. Vi vill kvalitetssäkra övergången mellan förskola till förskoleklass så att inga elever hålls kvar i förskolan i onödan.

Vi är inte nöjda med skolresultaten i Västerås och Västerås skolpeng är bland de lägsta i landet. Det finns ingen direkt koppling mellan att kommuner som lägger mest resurser har bäst skolresultat, men nivån i Västerås behöver höjas. Det ger förutsättningar till ett hållbart ledarskap. Att kunna rekrytera och behålla duktiga skolledare och utbildade lärare som lägger grunden för att eleverna lyckas.

Att vända skolutvecklingen tar tid. Många insatser görs för att öka måloppfyllelsen och det är satsningar som måste fortsätta. Ytterst är det vad som händer i klassrummet, i mötet mellan lärare och elev, som är grunden för att lyckas. Tydligt ledarskap, kollegialt lärande, undervisning på vetenskaplig grund, språkutvecklande arbetssätt, kompetensutveckling, inkluderande lärmiljöer och digitala hjälpmedel är några av verktygen för att lyckas.

Skolsegregationen och boendesegregation har ett nära samband. Därför är det viktigt att det finns olika typer av boenden i våra stads- och kommundelar. För att öka mångfalden och minska skolsegregationen är det viktigt alla skolor har ett tydligt ledarskap och håller en hög kvalitet.

Vi är positiva till möjligheten att kunna välja skola. I ett läge där det är trångt på vissa skolor uppstår problem med nuvarande system om relativ närhet. Vi vill fortsätta att utveckla skolvalssystemet för att säkerställa att barn får trygga övergångar.

Fritidshem

Fritidshemmen har ett viktigt uppdrag, inte bara för att föräldrar ska kunna arbeta och studera utan för att befästa elevernas kunskaper genom språkträning, lek och utforskande aktiviteter. Därför är vi positiva till att barn till arbetslösa och föräldralediga erbjuds fritids tre timmar per dag under skoldagar. Det gynnar inte minst barn som behöver mer språkträning.

Läroplanen har förtydligats gällande fritidshemmens utökade kunskapsuppdrag och det ställer krav på att det finns personal med pedagogisk utbildning. Vi vill fortsätta satsa på fritidshemslyftet. Det ger en kontinuerlig kompetensutveckling till personalen att utveckla sina arbetssätt. För att ha tid att se alla barn är det viktigt att det går att organisera så att elevgrupperna inte blir för stora.

Fritidsklubbar och fritidsgårdar

Fritidsklubbar och fritidsgårdar har ett viktigt förebyggande uppdrag att vara erbjuda en utvecklande och trygg miljö för barn och ungdomar efter skoltid och under helger och lov där ungdomarna får lära sig inflytande och ta egna initiativ.

Verksamheten ska genomsyras av en tydlig pedagogisk idé där alla får samma möjligheter till inflytande och trygghet oavsett kön eller bakgrund och uppmuntra till att unga hittar nätverk ut i föreningslivet och övriga civilsamhället.

Utbilda för det digitala samhället

Vi vill ta fram en tydlig digital agenda för skolan. Vi måste höja miniminivån idag och ha en plan framåt på kort och lång sikt. Det kommer kräva att skolledare och rektorer ligger i framkant i utvecklingen. Verksamheten ska genomsyras av nytänkande, smarta lösningar och underlätta för skolor att prova nya arbetsmetoder som sedan kan spridas till alla andra.

Den digitala utvecklingen inom skolans verksamheter är viktig och nödvändig både för att hjälpa alla elever att nå sin fulla potential och för att utbilda för framtidens arbetsmarknad. Genom att använda digitala hjälpmedel i undervisningen kan alla elever få en god start i sin läs- och skrivutveckling. Digitala hjälpmedel kan också underlätta inläringen genom att elever kan gå tillbaks och titta på förklaringar och genomgångar flera gånger och träna färdigheter genom olika anpassade appar, program och inläst material. De underlättar även för elever att visa sina kunskaper genom att använda fler uttrycksätt.

För att lyckas är det viktigt att den digitala tekniken utgår från skolornas pedagogiska behov. Systemen måste vara användarvänliga. Beställning, support och service måste ske på ett rationellt, kostnadseffektivt och driftsäkert sätt för att skapa en bra arbetsmiljö för både lärare och elever.

I och med att programmering nu är obligatoriskt i grundskolan ställer det höga krav på ökad kompetensnivå för lärarna. Där är det viktigt att elever som ligger långt framme inte hålls tillbaka utan får möjlighet att fortsätta utvecklas även om de ligger på en högre nivå än lärarna.

Regler kring användandet av mobiltelefoner under skoltid är något som den enskilda skolan ansvarar för och ska inte detaljstyras uppifrån av politiken.

Förebygga ohälsa och öka jämställdheten

Positivt och problemlösande förhållningssätt kan förebygga ohälsa. Vi vill fortsätta utveckla ESSENCE-kartläggningar¹ redan i förskoleåldern. Genom att tidigt upptäcka barn och elever som "faller utanför normen" och sätta in rätt stöd minskar risken för psykisk ohälsa senare i livet. Kontakten mellan föräldrar, förskola och skola är viktig och särskilt viktig när det finns barn som har särskilda behov.

Ungefär en tredjedel av alla elever har någon form av läs-, skriv- matematik- och koncentrationssvårigheter. Vissa går att diagnosticera som exempelvis dyslexi, dyskalkyli, språkstörning, ADHD, autism eller svag begåvning. Andra elever uppfyller inte alla kriterier för en diagnos men har ändå svårigheter. Därför är det viktigt med tidig screening och sätta in rätt resurser i tid.

Elever som lätt blir utåtagerande behöver mötas av personal som fått utbildning och handledning i låg-affektivt bemötande. Det gynnar allas arbetsmiljö och motverkar psykisk ohälsa, ströfrånvaro och att elever blir hemmasittare.

Det finns tydliga bevis inom forskningen att pulsträning och inläring främjar elevernas koncentration, studieresultat och psykiska välmående. Vi vill uppmuntra fler skolor i Västerås att börja med pulshöjande träning under skoldagen.

Pojkar och flickor får inte samma förutsättningar att lära sig och trivas i skolan. Både flickor och pojkar hindras av traditionella könsroller. Flickor får högre resultat än pojkar men mår sämre och utsätts oftare för sexuella trakasserier.

För att motverka det vill vi ta fram en kommunövergripande planering för insatser som sätts in under olika åldrar och årskurser i förskola, förskoleklass, grundskolan och på gymnasiet. I förskolan handlar det förebyggande arbetet bland annat om att öka barnens förståelse för den egna integriteten, exempelvis med hjälp av Rädda barnens material "Stopp min kropp".

Inom grundskolan och gymnasiet är *Agera Tillsammans* och *MVP, Mentor* i *Våldsprevention*, bra metoder för att förebygga pojkars och mäns våld. Målet är att öka medvetenheten och kunskapen om våld, utmana våra invanda tankemönster och uppmuntra självständigt och kritiskt tänkande genom dialog och skapa reflekterande samtal. Genom ökad kunskap, utmana begränsande och stereotypa genusnormer och motivera barn och unga till att vara aktiva åskådare blir det lugnare och tryggare skolmiljöer.

¹ ESSENCE (Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations) bygger på professor Christopher Gillbergs forskning och är en samlingsterm för alla de tillstånd med tidigt debuterande beteendeproblem och/eller kognitiva svårigheter som leder till konsultation hos en mängd olika specialister, som ofta inte har något nära samarbete med varandra. ESSENCE är ett folkhälsoproblem som drabbar var tionde barnfamilj. Många familjer är i behov av att deras barn får tidig utredning av och hjälp med långvariga problem vad gäller barnets utveckling. I dag erbjuds dock sällan sådana insatser på ett enhetligt sätt.

Hedersrelaterat våld

Alla barn och unga oavsett kön har rätt att leva ett fritt och självständigt liv. Barn och ungdomar som lever i familjer med hedersrelaterad värdegrund och social oskuldssnorm riskerar att stängas ute från fritidsaktiviteter och få sina liv begränsade.

Vi vill höja kompetensen bland alla som jobbar i skolan att upptäcka och agera vid misstanke om att barns frihet inskränks eller om det finns risk att de utsätts för tvångsgifte eller könsstympning. Den centrala elevhälsan behöver ta ett större övergripande ansvar för arbetet. Det handlar om att årligen uppdatera handlingsplanen i hedersrelaterat våld och säkerställa att kompetensen finns på alla skolor.

Både politik och profession måste hitta tydligare samverkan med regionen i frågor kring hedersrelaterat våld och könsstympning.

Barn och elever med funktionsnedsättning

Barn och elever med funktionsnedsättning har samma rättigheter som alla andra att delta i all verksamhet och undervisning. Det gäller i alla ämnen inklusive idrotten. Centrala elevhälsan, CEH, och Specialpedagogiska Skolmyndigheten, SPSM, är bra stöd till skolor där det finns elever som behöver högre pedagogisk kompetens för att nå målen. Alla skolor ska ha ett inkluderande arbetssätt och vara fullt fysiskt tillgängliga.

Jämfört med andra kommuner har Västerås få elever med utvecklingsstörning som går i vanliga klasser och läser efter särskolans läroplan. För att öka andelen vill vi säkerställa att lärare får stöd i sitt pedagogiska arbete.

Förskolor och skolor i hela kommunen

I en kommun som växer ställs det krav på att det finns förskolor och skolor som klarar behoven. Därför måste de finnas med tidigt i planeringen. Nya lokaler ska vara klimatsmarta och flexibla för att kunna användas till annan verksamhet om behovet ändras. Alla ny- till och ombyggnationer ska göras utifrån universell design-tänket, att bygga rätt och tillgängligt från början.

Byggprocessen måste effektiviseras för att klara investeringar utifrån en ökande befolknings behov. Vi vill utreda möjligheten att lägga alla pedagogiska fastigheter i ett kommunalt bolag för att effektivisera byggnationer och renoveringar och hålla kostnaderna nere.

De yngsta eleverna har störst behov av att ha en skola nära. Äldre elever har möjlighet att resa lite längre till en skola. Alla F-6 skolor i kommunen ska ha tillgång till en gymnastiksal i närområdet. Vi vill utreda möjligheten att bygga en gymnastiksal vid Tortunaskolan. Vi vill bygga ut förskolan och skolan vid Romfartuna kyrkskola och tillsammans med kyrkan och föreningslivet samverka för en permanent utbyggnad av skolan kombinerat med gymnastiksal och samlingslokal för bygdens behov.

Det är brist på skolor i centrala Västerås och en långsiktig strategi behövs för att klara av framtida behov. Det kan lösas genom inhyrning eller egen investering.

Fridnässkolan kommer finnas kvar så länge den behövs som skola. Om det är möjligt är vi positiva till att lägga en ny skolbyggnad bredvid den nuvarande.

Pedagogiska förskole- och skolgårdar för lek och inläring

Förskole- och skolgårdar ska vara spännande och uppmuntra till lärande, lek och rörelse. Med enkla medel och naturens hjälp går det att få en levande skolgård med till exempel bärbuskar och fruktträd. Pedagogiska, gröna skolgårdar är från början ett initiativ från Centerpartiet och innebär att skolor kan söka pengar för att utveckla sin skolgård tillsammans med elever, personal och föräldrar till en levande skolgård för lek, rörelse och inläring.

Grön flagg är ett sätt för skolorna att lära elever att leva hållbart. Naturskolan i Asköviken är en viktig del i arbetet med att inspirera skolorna att hur man kan jobba med pedagogiska skolgårdar och Grön flagg.

Sund, säker och närodlad skolmat

Det är viktigt att den mat som serveras i skolan är nyttig och god, men måltiden är så mycket mer än bara ett näringsintag. Alla barn ska känna att lunchen innebär matglädje - en tid för avkoppling och njutning.

Vi vill att den mat som serveras i skolorna ska vara sund, säker, närproducerad och uppfylla samma hårda krav som ställs på svensk livsmedelsproduktion. Det innebär bland annat att det kött som serveras ska komma från djur som fötts upp i system med god djuromsorg.

Trygg och säker skolväg

Barnperspektivet måste väga extra tungt vid planering av skolskjuts och trafikmiljön runt förskolor och skolor. Alla barn i Västerås, både i tätorten, på landsbygden och i de mindre orterna, har rätt till en trygg och säker skolväg. Vi vill ha hastighetsbegränsning på 30 km vid förskolor och skolor. Bussresor till och från skolan ska vara så korta som möjligt och säkerheten prioriteras så att barn har säkra på- och avstigningar och använder bälte.

Elever som åker särskild skolskjuts har extra stora behov av trygghet, kontinuitet, säkerhet och professionellt bemötande. Därför måste planeringen ske så att elever och föräldrar får information i god tid innan läsårsstarten.

En gymnasieskola med hög kvalitet

Gymnasieskolan ska vara en miljö där elever lär för livet, i en miljö som är anpassad efter varje individs behov och förutsättningar. Alla måste få möjlighet att nå sin fulla potential.

Många unga är osäkra på deras studieval. Det är en av anledningarna till varför matchningen på arbetsmarknaden, rätt person till rätt arbete, är låg i Sverige. Kopplingen till jobb och företagande behöver därför stärkas.

Vi vill att gymnasieskolan ska ge flera vägar ut i arbetslivet och att alla elever ska få en god chans att lyckas oavsett om det handlar om högskole-förberedande eller yrkesinriktade studier. För att lyckas med detta krävs goda relationer mellan skolor och näringslivet. Genom en ökad samverkan med arbetsmarknaden kan fler unga göra mer

välgrundade val. Därför ser vi både behov av en stärkt roll för studie- och yrkesvägledaren och mer praktik.

Entreprenörskap och Ung Företagsamhet ska vara en given del i gymnasieskolans undervisning på alla program. Den kommunala gymnasieskolan ska hålla hög kvalitet med garanterade undervisningstimmar. Fokus är höjda meritvärden och att andelen elever som klarar gymnasieskolan på tre år ökar.

Alla elever ska garanteras möjlighet att läsa in grundläggande eller särskild behörighet för högre studier inom ramen för gymnasieskolan eller senare i livet.

Fler ingångar till yrkesprogram och lärlingsutbildning

Inom gymnasieskolan idag har yrkesprogram inte har samma status som de teoretiska. För att locka fler elever måste det finnas flera ingångar till yrkesprogrammen på gymnasiet med olika inriktningar: stärkt yrkeskompetens, allmän högskolebehörighet eller särskild behörighet. Det skapar förutsättningar för både de som vill fokusera på yrkesämnen och för de som vill förbereda sig för högskolestudier.

Samtidigt är yrkes- och lärlingsutbildning viktig för tillväxten, inte minst för de små och medelstora företagen som allt för ofta saknar kompetent arbetskraft. För att öka statusen måste utbildningarna vara högkvalificerade och i större utsträckning byggas ihop. Den ska vara relevant, verklighetsnära och leda till jobb och de tilltänka arbetsgivarna ska vara en drivande kraft i genomförandet av utbildningen.

Vi vill att fler ska kunna gå gymnasiets yrkes- och lärlingsutbildningar och att lärlingsutbildningar ska finnas inom fler yrken. Lärlingssystemet måste även kunna erbjudas vuxna, och de som redan har gymnasieexamen eller examen från högskolan ska kunna bli lärlingar i efterhand. Lärlingar har i gengäld rätt att bygga på sin utbildning så att det sen blir möjligt att läsa på högskolan.

Vi vill att företag ska få möjlighet att anställa lärlingar på gymnasienivå med en timlön motsvarande fullt studiemedel. Vi vill kraftigt öka det bidrag som går till arbetsgivaren som anställer en gymnasielärling, från 5.000 till 25.000 kronor per år. Om det är kö till utdelningen går de som också erbjuder en anställning före i kön.

Kortare väg till yrkescertifikat

Vi ser en möjlighet för yrkesteoretiska tunga program som El – och Byggprogrammet att komprimera tiden det tar för eleven att få sitt yrkescertifikat. Istället för upp till fem år av studier och praktik, vill vi ge möjlighet till examen och yrkescertifikat redan efter tre år. Genom att tidigare under utbildningen påbörja praktik och komprimera studie- och lärlingstiden kan eleverna fortare få sitt yrkescertifikat. Upplägget används redan idag av vissa skolor med lyckat resultat och borde därför med fördel spridas till fler.

Gymnasiesärskolan

Vi vill se ett högre fokus på arbete och vidare studier för elever som idag går på gymnasiesärskolan. En stor del av de som idag går ut gymnasiesärskolan hamnar i daglig verksamhet. Vi vill att det ska bli enklare att studera vidare och att komma ut i arbete. För att lyckas med det måste man ha ett större fokus på arbete redan från start i gymnasiesärskolan och samverka med det lokala näringslivet och offentlig verksamhet. Det handlar också om möjligheten att finansiera sina studier.

Utbildning för vuxna

Vi vill ha en vuxenutbildning som tillåter människor att läsa in behörighet till yrkeshögskola och högskola, komplettera sina studier eller satsa på yrkesinriktade utbildningar.

Folkhögskolorna har stor frihet att utforma sina kurser utifrån skolans profil. Det gör att det är lättare för kursdeltagarna att utforma sin utbildning efter de behov, intressen och förkunskaper som varje elev har.

Studieförbunden spelar en stor roll för det livslånga och frivilliga lärandet. Folkbildningen kan till exempel minska den digitala klyftan, stimulera det demokratiska samtalet och möta västeråsarnas egna behov av bildning. Därför måste studieförbunden ges ökade resurser för att kunna verka inom det fria och frivilliga lärandet.

Yrkeshögskoleutbildningarna är ett bra exempel på utbildningar som utvecklats i samarbete med näringslivet. Utbildningarna där är anpassade efter de behov som finns på arbetsmarknaden och många får jobb efter utbildningen. Vi vill stärka och bygga ut Yrkeshögskolan. Det kan vara personer som precis gått ut gymnasiet eller de som vill komplettera sin akademiska utbildning efter många år i arbetslivet. Yrkeshögskolan bör därför ges förutsättning att verka långsiktigt genom längre tillstånd och mer resurser.

För att underlätta för fler att byta spår måste det också bli enklare för elever som studerat högskoleförberedande program i gymnasieskolan att uppnå och läsa in behörighet till Yrkeshögskolan. Det behöver bli lättare att erbjuda yrkesinriktade kurser för att stärka yrkeshögskolans kompletterande roll.

Vi behöver en vuxenutbildning som är mer anpassad för dagens samhällssituation. Genom att underlätta för människor att vidareutbilda sig inom den ordinarie utbildningen, till exempel genom att erbjuda fler kvälls- och helgkurser, ökar möjligheten för människor att kombinera arbete och familjeliv med fortsatta studier. Skolor och andra offentliga lokaler som idag står tomma under många timmar på dygnet, kan då nyttjas mer effektivt än vad som sker idag.

Yrkesvux

Yrkesvux syftar till att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning och når de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. Yrkesvux är viktigt för arbetslivets kompetensförsörjning och utbildar till många yrken där det nu råder brist på personer med rätt kompetens.

Välkommen till Västerås

Människor som kommer till Sverige ska ses som en tillgång för Västerås och Sveriges behov av arbetskraft. För att snabbt komma in i det svenska samhället är språket en viktig väg till jobb och egen försörjning. För nyanlända som har kort eller ingen tidigare utbildning är det viktigt att hitta flexibla studiesätt som kan leda till arbete. Där har folkhögskolorna tillsammans med den kommunala vuxenutbildningen en viktig roll.

Om föräldrar har jobb mår familjen bättre. Vi måste skapa samverkansmodeller som fungerar mellan utbildningsansvariga, näringslivets organisationer, vårdutbildare med flera. SFI-undervisningen måste kvalitetssäkras och använda alternativa lösningar där man kan kombinera SFI-undervisning med exempelvis en yrkesutbildning eller andra

kurser som främjar och påskyndar etableringen i samhället och på arbetsmarknaden. Det gör att undervisning även skall finnas på flexibla tider exempelvis förmiddag, eftermiddag och kväll så att det enkelt går att kombinera med andra etableringsaktiviteter.

För att befästa svenskan är det viktigt att träna språket även utanför skolan. Vi i Centerpartiet vill att Västerås Stad utvecklar sitt samarbete med civilsamhället så som folkbildning och föreningslivet. På så sätt används tillgängliga resurser på bästa sätt och det ger människor ett sammanhang och en verklig integration skapas.

Kompetensförsörjning i förskola och skola

Bristen på utbildade pedagoger är oroväckande samtidigt som vi har fler elever och höga pensionsavgångar. Därför måste vi på olika sätt arbeta med kompetensförsörjning. Det handlar om att vara attraktiv som arbetsgivare där man kan utvecklas inom sin profession, både i yrket och lönemässigt.

Det handlar bland annat om att uppmuntra barnskötare ska läsa vidare till förskollärare. och att uppmuntra förskollärare och lärare att vidareutbilda sig till specialpedagog, speciallärare eller ökad behörigheten i fler ämnen genom att kombinera arbete och studier.

Vi måste ta hand om lärarstudenter och nyutexaminerade lärare genom att erbjuda intressanta tjänster och mentorskap. Vi måste bättre ta vara på människor med lärarbakgrund som kommit till Sverige.

Vi vill hitta metoder att renodla förskollärarens och lärarens arbetsuppgifter och låta människor med andra kompetenser sköta uppdrag som inte behöver utföras av någon med specifik lärarutbildning. Det kan ge flera positiva effekter. Den utbildade pedagogens kompetens kan användas fullt ut. Människor med andra kompetenser som exempelvis beteendevetare, kuratorer och socionomer kan förstärka skolans psykosociala arbete. Lärarassistenter kan bistå läraren med enklare arbetsuppgifter, få nödvändig språkträning och arbete som kan leda till vidareutbildning inom läraryrket.

Vi vill jobba aktivt med att få ner sjukfrånvaron i förskolan. Hållbart ledarskap med chefer som finns nära verksamheten, där medarbetarna kan vara delaktiga i planering och utveckling, bidrar till god arbetsmiljö och kan öka frisknärvaron.

Även sjukfrånvaron i grundskolan har ökat, om än marginellt. Tvåläraresystem och mentorer med annan yrkesbakgrund än lärare kan vara metoder som kan förbättra arbetsmiljön för både elever och lärare. Hur man väljer att organisera är upp till varje rektor och skola att själva bestämma.

Trygghet i hela kommunen

En grundläggande förutsättning för säkerhet och trygghet är att vi kan leva utan att vara rädda för att vi ska bli utsatta för brott. Vi ska kunna somna utan att vara oroliga för inbrott och låta barnen gå till skolan utan oro för mobbning eller andra övergrepp och som äldre ska du känna dig trygg när du går till affären.

Det är viktigt att utveckla åtgärder som försvårar och förhindrar kriminalitet och underlättar polisens arbete. Med belysning, uppröjning av buskage och planering av utemiljön kan man öka den upplevda tryggheten och minska otrygga miljöer. Vi vill öka tryggheten med hjälp av civilsamhället bland annat genom att fler vuxna finns ute på gator och torg på kvällar och helger.

Den nya polisreformen har gjort att närmare en tredjedel av det totala antalet poliser som fanns lokalt före reformen har försvunnit. Detta har lett till att polisen har svårt att vara tillräckligt synlig i samhället. Både kommun, företag och fastighetsägare anlitar vaktbolag i större utsträckning än tidigare, till stora kostnader. Polisen och Västerås Stad har skrivit under ett samarbetsavtal om det lokala polisarbetet. Det är bra, men vi vill gå längre och få mer inflytande och fler resurser till det lokala arbetet. Om den nuvarande polisorganisationen inte klarar av att fullfölja sitt uppdrag ska vi kräva av staten att de tilldelas nödvändiga resurser.

Trygghet handlar också om att få stöd och hjälp i krissituationer. Genom att använda räddningstjänstens resurser mer effektivt kan tryggheten öka, till exempel vid insatser som kräver första hjälpen.

Radikalisering, extremism och terrorism är hot mot vårt öppna samhälle och vårt sätt att leva. Därför måste vi arbeta förebyggande för att tidigt se signaler på radikalisering hos människor som riskerar att lockas in i olika autonoma och extremistiska grupper som ägnar sig åt våldsbejakande islamism, vänsterextrema grupper eller nationalistisk högerextremism.

Även andra extrema grupper som vill förändra samhället genom våld och hot mot enskilda personer eller yrkeskategorier måste tas på allvar. Därför är det viktigt att uppdatera och synliggöra kommunens plan mot våldsbejakande extremism och tidigt agera när man ser tendenser hos enskilda människor och i samhället.

Vi ser en oroväckande ökning av andelen droger i samhället. Skolan, fritidsklubbar, fritidsgårdar, idrottsföreningar och övriga civilsamhället kan hjälpa till att upptäcka unga människor som är på väg att radikaliseras eller riskerar att hamna i droger och kriminalitet. Det förebyggande arbetet är viktigt för att snabbt fånga upp ungdomar som hamnat snett. Därför vill vi fördubbla antalet fältarbetande socialsekreterare.

Trygghet när man blir äldre

Att äldre ska få samma möjlighet till god vård som yngre är självklart. När du blir gammal ska du ha samma rätt att själv bestämma över din välfärd som när du var yngre. Vi vill att valfriheten blir lika stor i äldreomsorgen som inom skolan och barnomsorgen.

Trygghet är att veta att vården och omsorgen finns där när vi behöver den. Att få hjälp när man blir äldre, att vi kan få träffa en läkare när vi behöver och att samhällets skyddsnät finns för oss om vi behöver det. Det ställer krav på tillräckligt med händer i vården, att sjuksköterskor och annan vårdpersonal har goda arbetsvillkor. Det måste finnas en nära och tillgänglig vård i hela kommunen.

Kvalitet kan handla om att man själv får välja vilken hemtjänstutförare som kommer hem och utför omvårdnadsuppgifter och städar. Valmöjligheten ska finnas oavsett var i kommunen du bor. Det innebär att ersättningen till den som ger tjänsten måste vara högre på landsbygden. Kvalitet handlar också om att få god omvårdnad, möjlighet att få komma ut och promenera eller att ha någon som håller en i handen.

En bra äldreomsorg ska ha personal som är välutbildad och kan göra sig förstådd på svenska. Äldreomsorgen måste också kunna möta dem som har annan språkbakgrund och som med åldern ibland tappar sina kunskaper i svenska.

Vi vill öka tryggheten för äldre genom mer modern välfärdsteknik, ökad personaltäthet och fortbildning av personalen. Äldreomsorgen har stora rekryteringsbehov och är beroende av arbetskraft, även av dem som inte har svenska som modersmål. Samtidigt är det viktigt att alla som jobbar inom äldreomsorgen kan göra sig förstådda på svenska.

Därför vill vi utveckla bättre vägar in i äldreomsorgen där det ställs tydliga språkkrav för att arbeta inom äldreomsorgen, exempelvis att undersköterskestuderande redan under studietiden måste kombinera studier med mer praktisk språkträning i vardagen. Det finns också ett stort värde i att ha flerspråkig personal eftersom andelen äldre som inte har svenska som modersmål ökar.

Det är viktigt att äldre får ha kvar sin förmånligare skattereduktion för hushållsnära tjänster (RUT) som också kan innebära hjälp med personlig hygien och på- och avklädning.

Många äldre mår bra av att ha kontakt med djur. Att använda hundar, katter och andra djur i omsorgen kan ha lugnande inverkan, minska ångest och återskapa minnen från förr. Vi vill att fler ska få möjlighet till upplevelser, som exempelvis åkture med häst och vagn, för att få guldkant i tillvaron.

Undernäring är vanligt hos äldre. Det kan leda till ökad risk för fallolyckor och allmänt sämre hälsa. Personal i hemtjänsten och på äldreboenden måste uppmärksamma risken för undernäring bättre och ta till sig och tillämpa den kunskap som finns om hur måltidssituationen kan förbättras och leda till ökad aptit och välmående. Vi vill möjliggöra mat lagad i hemmet.

Den som idag får rätt till äldreomsorg blir enligt Socialtjänstlagen (SoL) beviljad en specifik insats efter biståndsbedömning. Centerpartiet vill att det ska bli möjligt för äldre personer att utan biståndsbedömningar kunna vända sig direkt till utföraren – privat eller offentlig – för att få en viss insats.

Demenssjukdom

Särskilda vård- och omsorgsinsatser behövs vid demenssjukdom. Stödinsatser ska finnas för olika behov, till exempel hemtjänst, särskilt boende eller dagverksamhet. Även för personer med demenssjukdom är det viktigt med en genomtänkt måltidsmiljö och möjlighet till utomhusvistelse. Anhöriga ska ges stöd i form av utbildning och möjlighet till avlösning i hemmet.

Det behövs bättre utbildning och handledning för personalen i hemtjänsten. Även personalen på de särskilda boendena, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, sjuksköterskor och biståndshandläggare behöver kontinuerlig utbildning. Omvårdnaden ska vara personlig och grunda sig på levnadsberättelser så att man vet så mycket som möjligt om den demenssjuka personens livsmönster och värderingar så att hen kan få fortsätta att vara en person, inte en diagnos.

En tryggare sjukvård för äldre

För gamla och sjuka personer är det särskilt viktigt att vård och omsorg håller ihop. Centerpartiet vill satsa på att göra vården mer tillgänglig genom hela vårdkedjan - från diagnos till återbesök.

Flera olika diagnoser gör att patienten ofta måste vara i kontakt med en rad vårdgivare, som ibland har svårt att koordinera sina insatser. För att garantera trygghet och kvalitet måste vård och omsorg i högre grad utformas i sammanhängande vårdkedjor. Hemsjukvården ska genomföras av ett hälsofrämjande synsätt. Insatserna ska kännetecknas av samverkan, respekt och kompetens.

Äldre kan behöva längre tid vid läkar- eller tandläkarbesök. Centerpartiet anser därför att kommunen och landstinget behöver samverka kring specialiserade äldrevårdscentraler med kunskap om äldres sjukdomar.

Med denna utgångspunkt kan vården kring äldre och de mest sjuka bli tryggare och mer tillgänglig. Man ska inte behöva vänta på insatser som man har rätt till. En trygg och säker vård ska erbjudas dygnet runt, utformad efter vars och ens behov. Vården ska även omfatta den som har svårt att lämna hemmet för att besöka sin vårdcentral.

HBQ-utbildning i vård och omsorg

HBQ-personer ska ha lika rättigheter och möjligheter i offentlig verksamhet. Inom äldrevården är dock heterotänkandet vanligt. Det förutsätts att en äldre person är heterosexuell, och det kan göra det obekvämt för den som vill dela sitt äldreboende med en samkönad partner.

Vi vill att all personal inom äldrevården ska utbildas i HBQ-frågor. Alla ska känna sig välkomna hos vård- och omsorgsutförarna.

Nya boendeformer för äldre

I en kommun som växer ökar även behoven av äldreboenden och särskilda boenden. Då är det viktigt att vi bygger mer för att klara efterfrågan. För många äldre är det viktigt att få bo kvar i sin hembygd. Vi vill se olika typer av boenden för äldre såväl inne i

Västerås centralort som i de mindre orterna på landsbygden som exempelvis Tillberga, Barkarö, Dingtuna, Skultuna och Romfartuna.

Centerpartiet vill se en ny typ av trygghetsboende, ett mellanboende för pigga seniorer som vill ha ökad trygghet och gemenskap. Boendet ska erbjuda trygghet, gemenskap, integritet och fest.

Samhället ska vara tryggt och tillgängligt för alla

Vi ska ha ett samhälle som är tillgängligt för alla. Därför ska en funktionsnedsättning inte vara ett hinder för människor som vill utbilda sig, jobba, ha en aktiv fritid eller engagera sig i samhället. Alla ska ha möjlighet att påverka sin egen situation. Om man har en funktionsnedsättning är det viktigt att den hjälp och det stöd man får är anpassat den unika situation som gäller för varje människa.

Centerpartiet var aktiv i arbetet med den nya lagstiftning som innebär att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är grund för diskriminering. Ett samhälle som är tillgängligt för alla är en grundläggande demokratifråga.

För dem i behov av mest stöd finns LSS-lagen (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Det är en rättighetslag som ger personer med funktionsnedsättningar möjlighet att leva som andra. Det är en viktig lag som vi vill skydda.

Personlig assistans innebär att personer med funktionsnedsättning kan leva ett fullständigt liv med arbete, studier, familjeliv och fritidssysselsättningar. Den ger barn med omfattande funktionsnedsättning möjlighet att kunna bo hemma och föräldrar möjlighet att vara föräldrar. Idag avslås 9 av 10 assistansansökningar och många blir av med hela eller delar av sin assistans. För Centerpartiet är det självklart att LSS behövs och att möjligheten att själv välja utförare ska finnas kvar.

Korttidsverksamheten är en viktig LSS-insats för att avlasta familjer för att orka med vardagen. Kompetensnivån och bemanning är avgörande för att föräldrar ska kunna känna sig trygga med att lämna bort sitt barn. Vi vill satsa mer på kompetensutveckling för personal som arbetar på korttidsboende och särskilda boenden.

Funktionsnedsättning och fokus på arbete

Vi är övertygade om att ett steg mot full delaktighet är möjligheten att kunna försörja sig genom eget arbete. Det ska vara enkelt att anställa en person med funktionsnedsättning. Arbetsmarknaden måste bli mer öppen för dem som vill jobba trots att de har begränsad arbetsförmåga. De som har så omfattande funktionsnedsättningar att de inte kan jobba ska ha rätt till samhällslön.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att konkurrensutsätta Arbetsförmedlingen och låta fler aktörer få förmedla jobben. På detta sätt kan utförare specialisera sig på att förmedla jobb åt särskilda grupper, som exempelvis personer med funktionsnedsättning.

Det behövs ett större fokus på hur personer med funktionsnedsättning kan få bättre möjligheter att delta i samhället och försörja sig själva. Ett av de viktigaste sätten att få fler människor i arbete handlar om att sänka kostnaderna för att anställa genom exempelvis sänkta arbetsgivaravgifter. Vi vill utreda möjligheten att införa "Gävle-modellen" för anställning i Västerås Stad. "Gävlemodellen" innebär att 1,5 procent av

kommunens totala antal tjänster ska gå till personer med någon form av funktionsnedsättning.

Företagande är ett bra sätt för människor att bryta sitt utanförskap, men personer med funktionsnedsättning har idag få möjligheter att starta eget företag. Även om både viljan, kunskapen och idéerna finns, är risken stor att bli av med det stöd man har behov av eller att stödet inte är anpassat för eget företagande. Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att driva företag måste därför förbättras. Det kan exempelvis handla om att få färdtjänst i samband med företagandet eller anpassning av arbetsplatsen.

Unga personer som på grund av en sjukdom eller en funktionsnedsättning har svårt att arbeta eller studera fullt ut, kan få rätt till så kallad aktivitetsersättning från Försäkringskassan. Systemet idag är utformat så att många unga med funktionsnedsättningar som får aktivitetsersättning inte deltar i insatser som syftar till att öka chanserna att få arbete eller börja studera. Ett skäl är att de förlorar sin rätt till ersättning om de vill studera på deltid.

Den som har sjuk- eller aktivitetsersättning tjänar inte heller på att söka arbete eftersom inkomsten kan minska när man skriver in sig vid Arbetsförmedlingen. Människor som har sjuk- eller aktivitetsersättning måste ges bättre förutsättningar att bryta sitt utanförskap. Deras situation kan förändras och därför vill vi att det ska vara möjligt att våga testa att arbeta eller studera utan att förlora sin ersättning.

Personer som har rätt till färdtjänst har inte samma möjligheter att klara av att åka kollektivt. Därför anser vi att färdtjänsttaxan ska följa busstaxan och att ledsagare ska få åka med gratis. Vid upphandling av färdtjänst ska krav ställas på att chaufförerna är utbildade för att arbeta och bemöta personer med olika funktionsnedsättningar.

Jämställdhet och feminism

Centerpartiet är ett liberalt feministiskt parti. Jämställdhet ur ett liberalt perspektiv handlar om rätten att själv bestämma över sitt liv. Med samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Så ser det inte ut idag.

Män tjänar mer än kvinnor. Kvinnor tar större ansvar i hemmet. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och sexualiserat våld är omfattande. Det måste vi förändra. Vi vill se ett Västerås där kvinnor och män har lika förutsättningar och möjligheter. Där man främst är människa och inte kvinna eller man.

Feminism betyder att man ser att det finns en över- och underordning i samhället, där män som grupp står över kvinnor som grupp, den så kallade könsmaktsordningen. Feminism handlar om att se det ojämlika förhållandet mellan människor och om viljan att få ett samhälle där alla människor lever på lika villkor. Att bryta könsmaktsordningen är ett gemensamt ansvar för kvinnor och män. För oss är det självklart att du ska bedömas och bemötas utifrån vem du är, inte utifrån om du är man eller kvinna. Vi ser alla människor som fria individer, med olika behov och olika sätt att leva sina liv.

Vi vill aktivt arbeta för att minska löneskillnaderna mellan kvinnliga och manliga medarbetare i Västerås Stad och minska sjuktalen.

HBQT

Den som älskar någon av samma kön ska ha samma rättigheter som människor som älskar personer av motsatt kön. Samma rättigheter ska gälla människor som identifierar sig som något annat än kille eller tjej. Fortfarande utsätts många HBQT-personer för diskriminering, våld och hatbrott, vilket leder till att många mår dåligt, blir deprimerade och begår självmord.

Centerpartiet har de senaste åren bidragit till att öka HBQT-kompetensen på grundskolor och gymnasiet. Även om det har blivit bättre finns det mycket kvar att göra. Vi vill fortsätta kompetensutveckla kommunens personal för att öka kunskapen om HBQT-frågor.

Familjer kan se olika ut. Det finns familjer med enbart en mamma eller en pappa. Det finns familjer med två mammor eller två pappor eller både och. Därför tycker vi att det är viktigt att det finns kunskap om hur olika familjer fungerar vid föräldrautbildningar.

Civilsamhällets roll för ett bättre Västerås

Samspelet mellan de ideella, offentliga och privata aktörerna i Västerås är en grundförutsättning för vårt demokratiska samhällssystem.

Vi ser vikten av att människor möts och organiserar sig för sin egen skull och för att påverka vårt gemensamma samhälle och Centerpartiet möter framväxande engagemang i nya föreningar och rörelser med stor öppenhet och nyfikenhet. Västeråsarnas möjlighet till delaktighet och inflytande i det demokratiska samhället är avgörande för att vi ska ha både råd och möjlighet att utveckla och behålla vår välfärd.

Centerpartiet anser att den ideella sektorns fria och frivilliga arbete ska ges ökad betydelse och erkännande och samspelet mellan det offentliga, privata och ideella ska tydliggöras och tas tillvara på ett bättre sätt. Den ideella sektorn får aldrig ses som lösningen på välfärdens frågor utan ska vara ett komplement till det offentliga och privata.

Vi vill bygga vidare på det arbete som idag görs inom LÖK:en (lokal överenskommelse mellan kommun och föreningsliv) och ta fram ett handlingsprogram för hur den ideella sektorn ska få ökat utrymme i samhällsutvecklingen.

Vi strävar efter att det ska vara billigt för föreningar att hyra kommunens lokaler och på sikt låga eller inga kostnader.

Samhällsbyggnad och kommunikationer

Centerpartiet vill att det ska vara möjligt att bygga och bo i hela kommunen. Planering och byggnation ska ske på ett miljövänligt, tillgängligt och hållbart sätt. Det handlar om bostäder som har nära till service, som bibliotek, affärer, förskolor och skolor. Det handlar också om att alltid utforma den fysiska miljön utifrån alla medborgares behov redan från början, istället för att rätta till i efterhand. Det kallas Universell design och vi vill att det synsättet ska genomsyra all planering i Västerås.

Bygg i hela kommunen

Västerås är och ska vara en kommun som sjuder av framtidsoptimism. Nya stora företagsetableringar visar att Västerås är en av Sveriges mest intressanta orter för att utveckla och driva företag. Befolkningen ökar kraftigt och vi måste planera för det digitala samhället med ett invånarantal på minst 230.000 invånare 2050. Det är en mycket stor befolkningsökning som innebär ett ökande behov av bland annat bostäder och service som förskolor, skolor, idrottsanläggningar, äldreboenden och särskilda boenden. Samtidigt måste vi också ha mark för nya företagsetableringar, för både små och stora företag.

Behovet av nya bostäder kommer finnas kvar under en lång tid. Därför måste förtätningen ske balanserat och med förnuft. Centerpartiet vill att förtätning främst ska ske på ödetomter, grusplaner och andra dåligt utnyttjade ytor. Grönområden och idrottsytor för spontanidrott och rekreation måste säkerställas, exempelvis på Gäddeholm. Efter att ha byggt stationsområdet, Kopparlunden och några andra byggbara platser är det tid att se till att det byggs i hela kommunen och att det öppnas nya områden.

Vi behöver se över bil- och parkeringsstrategier nu när kommunen växer starkt. Det måste fungera hållbart såväl inom befintliga som nyttkomna bostadsområden.

Vi måste utmana den urbana normen som säger att människor ska i första hand bo, arbeta och gå i skolan i städer. Vi vill att bostäderna som behövs för den planerade befolkningsökningen i större omfattning byggs utanför tätorten Västerås. Nya områden som i exempelvis Sätra, norr om Västerleden och området mellan Barkarö och Eriksbo måste öppnas upp.

Vi vill se fortsatt byggnation i Barkarö, Dingtuna, Kvicksund, Skultuna och Tillberga. Liknande planer behövs nu också i bland annat Kärsta/Orresta och Tortuna. Även i Haraker, Kungsåra, Lillhärad, Romfartuna, Rytterne, Sevalle och Svanå ser vi positivt på att få till olika typer av bebyggelse.

Ett stadsnära landsbygdsboende med en attraktiv boendemiljö och tjugo minuters resa till ett högteknologiskt centrum som Västerås blir en av Västerås stora konkurrensfördelar i framtiden. Byggandet måste ses som något positivt i hela kommunen Västerås och alla former av speciella restriktioner måste bort.

Centerpartiet vill underlätta mindre byggprojekt på landsbygden genom att höja gränsen för kravet på detaljplan från idag fem hus till tio hus i en sammanhängande grupp. Där tycker vi att det räcker med enbart förhandsbesked.

Vi vill utmana den urbana normen där vissa enbart ser landsbygden som något utanför staden. Landsbygden benämns som något man åker ut till. Med urbana normglasögon är det svårt att se kopplingen mellan stad och landsbygd och det är lätt att glömma bort att landsbygden är en förutsättning för mat och energi vid en krissituation.

Därför måste vi vara försiktiga med att ta redan existerande god åkermark för byggnation. Åkermarken är en resurs som blir allt viktigare för jordens växande befolkning. Det öppna odlingslandskapet som funnits i hundratals år bör i möjligaste mån bevaras och användas för produktion av livsmedel och förnyelsebar energi som exempelvis biogas.

Stötta lokal samhällsutveckling

Vi i Centerpartiet uppmuntrar lokalt engagemang för sin by eller sin stadsdel. Vi ser att det lokala engagemanget skapar mervärde och bidrar till den sociala hållbarheten. Därför vill vi behålla Skultuna kommundelsnämnd och är positiva till alternativa utförare av samhällstjänster som Tillberga Grannskapsservice och Hjärtpunkt Skiljebo.

Vi vill också öppna upp för nya tankar och idéer för samhällsutveckling där kommunen kan stötta lokal utveckling på landsbygden där det finns ett lokalt engagemang. Ett sätt är att vid utformningen av en permanent skolbyggnad i Romfartuna även planera för ett trygghetsboende för äldre som kan samnyttja skolans lokaler med skolrestaurang och gymnastiksal. Lokalerna kan även kyrkan, ideella föreningar och andra hyra efter skoltid.

Romfartuna utvecklingsarena kan bli ett samlingscentrum med en utformning som främjar integration mellan åldrar, kulturer, föreningar och kommunal verksamhet med moderna lokaler i en digital framtid som samtidigt öppnar upp för allmänhet och föreningar att få tillgång till aktivitetslokaler. Detta sätt att bygga kan fungera som ett exempel och spridas till andra kommun- och stadsdelar i Västerås.

Bygg tätorten Västerås utåt

Vi vill fortsätta bygga ut tätorten Västerås genom att uppföra en yttre led runt Västerås. Alltså vänder vi fokus från att bygga staden inåt till att bygga staden utåt.

Den nya ringleden knyter an hela Västerås tätort från Barkarö i sydväst via Gotöleden, den nya Söderleden, den nya Västerleden, den befintliga Norrleden, en ny Österled runt Anundshög för anknytning till Salavägen, och avslutas med att knyta an till Gäddeholmsvägen och den nya vägen till Kärrbolandet.

Då har vi skapat en yttre ring där det är möjligt att få till stånd bra kollektivtrafik som angränsande orter kan anslutas till. Kring den nya ringleden möjliggör gör vi byggnation av bostäder, industri och andra verksamheter. Den mark som behöver tas i anspråk för denna ringled är till största delen kommunal men privata intressen kommer också vara intresserade av denna expansion av Västerås tätort.

E18 som går rakt igenom Västerås behöver i det korta perspektivet få ett attraktivare utseende i stadsgenomfarten. På sikt bör möjligheterna undersökas att lägga om eller bygga över delar av motorvägen, för att få en sammanhållen stad.

Levande innerstad

Vi vill att Västerås ska ha en spännande och levande innerstad som kombinerar kulturhistoriska byggnader med modern och spännande arkitektur. Därför vill vi bevara de gamla husen utefter Kungsgatan, det som tidigare var delar av Klippans restaurang.

Vi vill förbättra sambanden mellan innerstaden och omkringliggande stadsdelar. Sambanden med resten av kommunen behöver också stärkas, till exempel bör Elbakajen vara porten ut i hela Mälararkipelagen.

När vi bygger mycket är det viktigt att vi inte gör avsteg från god arkitektur och gestaltning. Det gäller förstås överallt där det byggs men kanske speciellt i tätare bebyggelse så som i stadskärnan och där gammal och ny bebyggelse ska kunna mötas på ett bra sätt.

Ta hissen till Djäkneberget

Djäkneberget har en stor potential men utnyttjas inte tillräckligt bra. Vi vill låta Djäkneberget utvecklas genom att öka tillgängligheten. Vegetationen ska hållas efter för att inte skymma utsikten. Trevliga, tillgängliga promenadvägar för fritid och rekreation. Sam Lidmans inskriptioner som knyter samman vår kulturhistoria. En restaurang som erbjuder fika och mat.

För att öka besöksantalet till Djäkneberget måste tillgängligheten förbättras. Det kan göras genom bättre parkeringar och anöringsplatser för bussar. Samtidigt är det begränsat med plats uppe på Djäkneberget. Vi vill gå steget längre och bygga en hiss typ "Katarinahiss" från parkeringen vid Bryggeritomten med gångbro över cityringen. Då kan turistbussar och bilburna besökare parkera på andra sidan cityringen och ta "Djäknehissen" upp på berget. "Djäknehissen" kan bli ett turistmål i sig och användas bland annat för att se på cruising under Summer Meet och andra evenemang. En kombination som också kan ge ökat underlag för cityhandel och turism.

Bygga hållbart

Det är viktigt att bygga på ett hållbart sätt med miljöanpassade material. Husen ska vara energisnåla, ha låg vattenförbrukning och bra sophantering. Detta förhållningssätt måste vara vägledande vid planering av nya stadsdelar. Solceller är en bra och miljövänlig metod för att ta vara på solenergin. Vi vill att solceller alltid ska övervägas på tak som ägs av kommunen. Vi vill också ta fram en trähusstrategi.

Att bygga hållbart innebär också att vi måste bygga in social hållbarhet. Centerpartiet vill att det byggs varierande bostadsformer i olika stadsdelar. Målet bör vara att blanda olika typer av bebyggelse, vid utveckling av befintliga stadsdelar och vid planeringen av nya. Så kan vi minska segregationen i skolan och i samhället i stort. Vi vill se en mångfald av stora och små aktörer på bostadsmarknaden. Byggbolag som lovar att bygga billiga hyresrätter ska prioriteras.

Vi vill stimulera stadsodling. Att odla skapar känsla av samhörighet och ansvarstagande för sin stadsdel. Vi värnar och vill utveckla nya och gamla kolonilottsområdena i kommunen och vill se fler inslag av stadsodling både i centrum och i stadsdelarna.

Centerpartiet har drivit på för att få till husbåtar i Västerås. Vi ser det som en naturlig del att kunna bo och utveckla Västerås som Mälarstad.

Kultur, idrott och fritid

Idrott och kultur är två grundförutsättningar för att bygga ett starkt och hållbart samhälle. Centerpartiet i Västerås har drivit igenom att idrott och kultur ska hanteras i två separata nämnder, vilket visat sig vara lyckosamt. Både idrotten och kulturen vinner på att kunna profilera sig och tydliggöra sin verksamhet.

Alla människor i Västerås ska kunna delta i idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter. Oavsett ålder, plånbok, funktionsvariation eller var du bor ska det finnas ett utbud av idrott, kultur och fritid som passar dig.

Närodlad kultur

En närodlad kulturpolitik behövs för hela Västerås där beslut fattas så nära människor som möjligt, där varje människa är med och bestämmer samt formar sin framtid.

Kultur har ett egenvärde men är också en del av vår välfärd. Med hjälp av kulturen kan vi se saker ur olika perspektiv. Därför främjar kultur tolerans, förståelse, kreativitet och mångfald. Ett rikt kulturliv med mångfald och jämställdhet är positivt för tillväxten, besöksnäringen och attraktionskraften i Västerås. Det gör Västerås till en kommun där fler människor vill bo, jobba, verka och vara.

Kulturen måste vara tillgänglig. Tillgängligheten handlar både om att uppleva kultur men också att ha möjlighet att skapa själv. Influenser utifrån har i alla tider berikat oss. Vi vill bejaka människors och civilsamhällets kulturella initiativ. Du som person, din förening eller ditt företag ska kunna skapa eller uppleva kultur hur, när och var du vill.

För att nå dit måste vi ha mer samarbete och utbyte. Om människor, företag, föreningar, skolor och kommunen samverkar mer kan vi tillsammans skapa ett rikare och mer tillgängligt kulturutbud. Det kulturella entreprenörskapet har stor betydelse för att uppnå ett hållbart samhälle. Vi vill att det ska vara lätt för fria kulturutövare att verka i Västerås.

Vi vill utöka utlåningsmöjligheterna inom Fritidsbankens verksamhet så att den också innefattar kulturredskap. Det ska vara lika lätt att låna en blockflöjt som en fotboll.

Det ska vara enkelt att arrangera kulturevenemang i Västerås, att hitta en lokal och ansöka om medfinansiering. Studieförbunden har en viktig roll för att möjliggöra kultur i olika delar av kommunen och samhället. Därför behöver vi öka anslagen till folkbildningen, föreningsstöden och samlingslokaler.

Vi vill satsa på mer spontankultur i hela kommunen. Vi vill att kulturskolan ska vara tillgänglig i hela kommunen och öka stödet till kulturskolan och föreningar som i samverkan bygger upp mer scen-, dans- och teaterverksamhet för barn och unga.

Biblioteken

Bibliotek är en viktig mötesplats. Biblioteken och bokbussarna är viktiga för att människor oavsett plånbokens storlek ska få tillgång till böcker. Alla bibliotek ska kunna erbjuda e-böcker och böcker på Lättläst. Vi vill se mer samverkan mellan kommunens bibliotek och skolor.

Det ska vara gratis att låna på bibliotek. Ideella föreningar ska kunna driva bibliotek. Västerås olika stadsdelsbibliotek ska vara öppna, tillgängliga och mobila.

Samlingslokaler

Centerpartiet har drivit på för att stödja kommunens olika samlingslokaler dels genom att ta vara på statens stöd via Boverket till samlingslokaler och dels genom att införa ett långsiktigt kommunalt lokalt stöd. Bygdegårdar, Folkets hus och andra samlingslokaler är en viktig del för föreningslivet, gemenskapen och ett rikt socialt och kulturellt liv runt om i hela vår kommun. Fler replokaler och ungdomsscener för lokala band behövs.

Skollokaler i stads- och kommunal del ska kunna användas av andra verksamheter som exempelvis föreningslivet, studieförbund, kulturskolan och Expectrum.

Vi tar idrottens parti

Idrottsrörelsen är en av Västerås största folkrörelser och en viktig del av det lokala civilsamhället. Idrotten är fostrande och bidrar till att människor får större nätverk och meningsfull fritid. Idrott och friluftsliv är en viktig del av folkhälsan. I idrott ryms så väl friskvård som bredd- och elitidrott. Nyckelord för Centerpartiets idrottspolitik i Västerås är integration, folkhälsa, stolthet och underhållning. Målet är att Västerås ska bli Sveriges bästa breddidrottskommun.

Centerpartiet vill behålla en nämnd som ansvarar för idrott och friluftsliv och ge den ett tydligare folkhälsouppdrag. Vi vill också flytta över ansvaret för cykelfrämjande frågor och parasport till Nämnden för idrott och friluftsliv.

Satsa på föreningsidrotten

Vi vill förbättra förutsättningarna för föreningsidrotten samtidigt som vi vill underlätta elitidrott som kan ta tillvara västeråsarnas talanger. Vi vill se ett jämställt idrottsliv där alla, oavsett kön, ålder, ekonomiska förutsättningar eller funktionsvariation har samma möjligheter att delta och utvecklas.

Det betyder bland annat att kommunen måste ställa krav på en rättvis fördelning av träningstider och resurser. Vi vill underlätta för föreningar att arrangera stora sportevent.

I en kommun som växer ökar behovet av idrottsanläggningar. Vi vill uppmuntra fler föreningsdrivna idrottsanläggningar och idrottsanläggningar som drivs med föreningsmedverkan. Dessutom tillkommer nya sporter vilket ytterligare ökar kravet på nya anläggningar. Ny innebandyarena är på gång. Läktaren i Tillberga sporthall ska skyndsamt byggas.

Flera idrotter på elitnivå koncentreras på Rocklundaområdet. Det är positivt att kunna samsas om parkeringsytor, träningshallar mm. Vi vill snarast satsa på en ny utomhusarena för friidrotten på Rocklunda och på sikt även en ny inomhusarena i nära anslutning.

Vedbobacken har de senaste åren utvecklats till Västerås skidparadis och får fler och fler besökare varje år. Det är dags nu att ta nästa steg och utveckla Vedbobacken med ännu bättre möjlighet för skidåkning och som strövområde och mountainbike på sommaren. En höjning av backen har flera fördelar både för idrotten och miljön. När byggnationen på Sättraområdet kommer igång kommer det generera jordmassor som kan användas till att höja backen.

Centerpartiet vill se idrotten leva i hela kommunen. Rekreationsytor som plats för utegym och näridrottsplatser måste tidigt finnas med i planprocessen. Vi vill ta fram en plan för lokala idrottsplatser i Västerås kommun- och stadsdelar. Det är viktigt för både spontanidrotten och föreningslivet.

Vi vill starta projekt med begreppet "idrott genom hela livet" för att skapa samhörighet över generationerna. Centerpartiet vill att Västerås ska vara en av Sveriges främsta idrottskommuner. Här ska det vara lätt att utöva spontanidrott som till exempel skateboard, tennis och boule i hela kommunen. Det ska vara enkelt, tillgängligt och attraktivt att idrotta, konsumera och utöva idrott var du än bor.

I ett längre perspektiv behövs en ny hockeyarena. Då finns möjligheter att göra om ABB Arena Nord till en ny multisportarena.

Med det nya Lögarängsbadet blir Västerås en av Sveriges bästa badkommuner. Vi vill säkerställa att det blir ett utomhusbad i anslutning till Lögarängsbadet. Vi vill också tillgänglighetsanpassa Tillbergabadet.

Vi vill sträva efter att det ska vara billigt för alla typer av föreningar att hyra idrotts- och skollokaler, gärna låga eller ingen kostnad för ideella organisationer att använda vissa anläggningar. Alla idrottsanläggningar ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, både som åskådare och utövare. Idrottsföreningar ska uppmuntras att engageras i skolidrotten och att det ska vara lätt för föreningarna att använda skolornas lokaler till sin idrottsverksamhet.

Satsa på ridsporten

Ridning är en sport som engagerar många, inte minst unga tjejer. Ridskolorna fungerar också som fritidsgårdar och ger möjlighet till ansvarstagande och ledarskapsutveckling för många unga. Ridning är friskvård. Vi vill satsa på ridanläggningar som är tillgängliga och uppfyller behoven för både hästar och ryttare. Därför vill vi se till att Hamres Ridskola får en ny lokalisering.

Aktivt båt- och friluftsliv

Centerpartiet vill att du ska ha möjlighet till en aktiv fritid. Alla västeråsare ska ha kunna röra sig i naturen, på land och på vatten. Därför är Mälaren och våra rekreationsområden på till exempel Björnö, Ångsö, Rocklunda och Asköviken är särskilt viktiga och ska gå att nås med kollektivtrafik.

Utöka antalet båtplatser, i första hand Gäddeholm och fritidsbåtsplatser centralt. Västerås som Mälarstad måste ha en attraktiv gästhamn som motsvarar dagens och morgondagens krav. Västerås Gästhamn ska vara välkomnande och erbjuda goda servicemöjligheter för gäster som kommer till Mälarstaden Västerås via båt.

Centerpartiet för Västerås framåt!

När andra ser problem, ser vi möjligheter.

När andra sprider oro, skapar vi trygghet.

När andra tar till främlingsfientlighet, väljer vi medmänsklighet.

När andra ser tillväxt som ett miljöhot, ser vi möjlighet till nya gröna jobb.

Det här programmet visar vägen hur vi ser på Västerås lokala bidrag för att uppnå de globala målen.

Vi väljer framåt.

Vilken väg väljer du?

Kontakta oss gärna!

www.centerpartiet.se/vasteras

INTE BAKÅT